

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)**

Спеціальність: **С4 «Психологія»**
Освітньо-професійна програма: **«Клінічна психологія»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 1**
Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна**
Рік навчання: **1**
Семестр(и): **I (осінній)**
Тип освітнього компонента: **основний**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **4 кредити ECTS (1200 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: **обсяг знань, достатній для вступу на спеціальність**

Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх

Керівник освітнього компонента: **Половинко Олена Сергіївна**
email: os.polovynko@knmu.edu.ua

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «Українська мова за професійним спрямуванням» є обов'язковою складовою підготовки майбутніх психологів. Курс спрямований на формування й удосконалення комунікативної, мовленнєвої та професійно-мовної компетентності здобувачів, розвиток умінь і навичок фахового та наукового спілкування українською мовою.

Акцентовано на нормах сучасної української літературної мови, фаховій термінології, жанрах фахового мовлення, культурі усного та писемного професійного мовлення. Курс сприяє формуванню мовної грамотності, етики фахового спілкування, а також здатності ефективно використовувати мову в типових ситуаціях професійної діяльності психолога.

МЕТА КУРСУ: формування високого рівня мовленнєвої та комунікативної компетентності майбутніх психологів як невід'ємної складової їхньої професійної діяльності, засвоєння норм сучасної української літературної мови та правил професійного мовлення, формування вміння ефективно й адекватно використовувати українську мову в усіх видах професійного спілкування (психолог–клієнт, психолог–психолог, психолог–суспільство), розвиток навичок ділового та наукового письма, ведення документації, підготовка усних і письмових фахових повідомлень, виховання культури слова, мовної толерантності та професійної етики в комунікації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

1. Уміння застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.
2. Володіння термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками.
3. Аналіз доцільності використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів.
4. Опанування усними та писемними нормами мовленнєвого етикету в професійній діяльності психолога.
5. Знання жанрових особливостей публічного виступу.
6. Здатність диференціювати функціональні стилі сучасної української літературної мови загалом та дистинктивні ознаки наукового тексту.
7. Розвиток навичок укладання основних документів, а також редагування перекладних текстів.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем практичних занять (50 год.):

1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування клінічного психолога
2. Лексичний аспект професійної мови клінічного психолога.
Фразеологізовані одиниці у фаховому мовленні клінічного психолога
3. Термінологія у професійному спілкуванні клінічних психологів. Лексико-семантичні відношення в науковій термінології. Особливості української термінології клінічних психологів
4. Словники в професійному спілкуванні. Типи словників, їх функції та роль у підвищенні мовленнєвої культури
5. Морфологічний аспект професійної мови клінічного психолога
Синтаксичний аспект професійної мови клінічного психолога
6. Підсумкове заняття № 1
7. Особливості українського мовленнєвого етикету. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет клінічного психолога
8. Лексико – граматична характеристика теми «Структура діалогу «Клінічний психолог - клієнт»
9. Публічний виступ
10. Стилістичний аспект фахової мови клінічного психолога
11. Науковий стиль у фаховому мовленні клінічного психолога. Структура та види наукового тексту
12. Культура писемного ділового мовлення: загальна характеристика
13. Вимоги до складання та оформлення адміністративно-канцелярських документів
14. Професійна документація клінічних психологів. Особливості її складання та оформлення
15. Підсумкове заняття № 2

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Українська мова (за професійним спрямуванням) як освітній компонент
2. Особливості використання лексичних одиниць у мовленні клінічних психологів
3. Сучасний стан і проблеми української термінології клінічних психологів
4. Типові помилки слововживання у мовленні клінічних психологів
5. Особливості використання самостійних та службових частин мови в текстах документів клінічних психологів
6. Синтаксичні особливості текстів документів клінічних психологів
7. Особливості спілкування у різних комунікативних ситуаціях клінічних психологів
8. Усне спілкування у сфері професійної діяльності клінічних психологів
9. Культура сприймання публічного виступу
10. Професійна мова клінічних психологів в історії української літературної мови
11. Структура та види наукового тексту
12. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації клінічних психологів
13. Стандартизація документації клінічних психологів. Культура її оформлення та читання

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, проблемно-орієнтоване навчання; інтерактивні тренінги з комунікації; метод кейсів; креативне письмо та сторителінг; система тренувальних вправ і творчих завдань; розповідь.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за семестр становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диференційованого заліку є набрання 120 балів ЗНД.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ДЗ$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: практикум. Львів: ЛНМУ, 2024. 123 с.
2. Стечак Г. М. Фахове мовлення лікаря: збірник тестових завдань для поточного контролю. Львів: ЛНМУ, 2024. 81 с.
3. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник. Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2023. 212 с.
4. Караман С.О. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Літера ЛТД, 2023. 544 с.
5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник, за програмою МОН]. 5-те видання. Київ: Алерта, 2022. 696 с.
6. Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Чернівці: Видавництво БДМУ, 2021. 177 с.

Завідувач кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА